

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор академії

А. Ковров

« 25 »

2024 р.

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

**Менеджмент будівельних проєктів
другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 192 Будівництво та цивільна інженерія
галузі знань 19 Архітектура та будівництво
Кваліфікація: магістр з будівництва та цивільної інженерії**

СХВАЛЕНО

Вченою радою Одеської державної академії
будівництва та архітектури
протокол № 8 від «25» квітня 2024 року

ОДЕСА - 2024

ПЕРЕДМОВА

1. РОЗРОБЛЕНО

Освітньо-професійну програму Менеджмент будівельних проєктів розроблено робочою групою Одеської державної академії будівництва та архітектури у складі:

Постернак Ірина Михайлівна	канд.техн.наук, доцент, доцент кафедри організації будівництва і охорони праці, гарант освітньої програми
Беспалова Алла Вікторівна	д-р.техн.наук, професор, завідувач кафедри організації будівництва і охорони праці
Корнило Ірина Михайлівна	канд.екон.наук, доцент, доцент кафедри організації будівництва і охорони праці
Вєтох Олександр Михайлович	канд.техн.наук, старший викладач кафедри організації будівництва і охорони праці
Мурашко Олексій Володимирович	д-р.техн.наук, доцент, головний науковий співробітник ДП НДІПРОЕКТРеконструкція Одеська філія
Ліпський Віталій Володимирович	канд.екон.наук, заступник начальника з технічних питань та розвитку Чорноморської філії Державного підприємства Адміністрація морських портів України, стейкхолдер від роботодавців

2. ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ

Вченою радою Одеської державної академії будівництва та архітектури, протокол №8 від «25» квітня 2024 року

3. ВВЕДЕНО в дію вперше з 01 вересня 2024 року

4. ВІДОМОСТІ ЩОДО АКРЕДИТАЦІЇ

Акредитацію освітньої програми заплановано на 2025-2026 навчальний рік

1. Профіль освітньо-професійної програми
Менеджмент будівельних проєктів
за спеціальністю 192 Будівництво та цивільна інженерія

1 - Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Одеська державна академія будівництва та архітектури, Інженерно-будівельний інститут, кафедра організації будівництва та охорони праці
Рівень освіти	Другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Магістр з будівництва та цивільної інженерії
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма Менеджмент будівельних проєктів
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Тип диплому - одиничний. Обсяг освітньої програми - 90 кредитів ЄКТС
Наявність акредитації	Першу акредитацію заплановано на 2025-2026 н.р.
Цикл / рівень	НРК України – 7 рівень FQ ENEA – другий цикл, EQF LLL – 7 рівень
Передумови	Наявність ступеня бакалавр, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст, згідно з правилами прийому на поточний рік
Мова викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	До введення в дію наступної редакції
Інтернет - адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://odaba.edu.ua/education/educ-programs
2 - Мета освітньої програми	
Здобуття знань з розробки та реалізації проєктів чи програм на всіх стадіях життєвого циклу будівель, споруд та їх комплексів з оптимізацією організаційно-технологічних рішень і застосуванням сучасних технологій.	

3 - Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	Галузь знань 19 Архітектура та будівництво спеціальність 192 Будівництво та цивільна інженерія
Орієнтація освітньої програми	Професійна, з урахуванням сучасних методів управління проектуванням та експлуатацією будівель, споруд та їх комплексів.
Основний фокус освітньої програми	Вища освіта в галузі 19 Архітектури та будівництва за спеціальністю 192 Будівництво та цивільна інженерія, ОПП Менеджмент будівельних проєктів. Ключові слова: будівельна галузь, цивільна інженерія, будівельний проєкт (програма), менеджмент, управління проєктом, організаційно-технологічні рішення, адміністрування.
Особливості програми	Підготовка фахівців, здатних ідентифікувати та розв'язувати сучасні виклики в управлінні будівельними проєктами та програмами за умов мінливого зовнішнього середовища; проводити дослідження, аналізувати та узагальнювати їх результати; приймати ефективні управлінські рішення на основі використання сучасних методів та підходів в організації та управлінні. Набуття теоретичних та практичних знань з питань: правового регулювання будівельної діяльності; архітектурно-конструктивно-технологічного проектування будівель та споруд; інформаційного моделювання будівель; менеджменту та управління проєктами; організації та управління будівельного виробництва; охорони праці. Опанування методів, методик та технологій в області менеджменту будівельних проєктів на базі інноваційних енергозберігаючих організаційно-технологічних рішень для проектування, зведення та експлуатація будівельних об'єктів.
4 - Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	За Класифікацією видів економічної діяльності ДК 009: 2010: F - Будівництво

	<p>Магістр з будівництва та цивільної інженерії здатний виконувати професійні роботи й обіймати посади відповідно до Національного класифікатору професій України «Класифікатор професій» ДК 003:2010 (зі змінами та доповненнями):</p> <p>1223 Керівники виробничих підрозділів у будівництві 1237 Керівники науково-дослідних підрозділів та підрозділів з науково-технічної підготовки виробництва та інші керівники 1238 Керівники проектів та програм 1313 Керівники малих підприємств без апарату управління в будівництві 1474 Менеджери (управителі) у сфері досліджень та розробок 1476 Менеджери (управителі) з архітектури та будівництва, технічного контролю, аналізу та реклами 1491 Менеджери (управителі) у житлово-комунальному господарстві 2142 Професіонали в галузі цивільного будівництва 2447 Професіонали у сфері управління проектами та програмами</p> <p>Професії та професійні назви робіт згідно International Standart Classification of Occupations 2008 (ISCO-2008)</p> <p>1323 Construction Managers 2142 Civil Engineers</p>
<p>Подальше навчання</p>	<p>Магістр з будівництва має право на освоєння освітніх програм третього (доктор філософії) циклу FQ-EHEA, 8 рівня EQF-LLL та 8 рівня НРК за спеціальністю 192 Будівництво та цивільна інженерія, міждисциплінарних програм.</p> <p>Набуття додаткових кваліфікацій в системі післядипломної освіти.</p>
<p>5 - Викладання та оцінювання</p>	
<p>Викладання та навчання</p>	<p>Підходи, що використовуються у викладанні, містять методи та технології сучасного навчання, передбачені освітньою програмою, а саме: студенто-центроване навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання, самостійну роботу студентів, у тому числі виконання індивідуальних завдань: курсових проектів, курсових робіт, розрахунково-графічних робіт, контрольних робіт; професійну практику.</p> <p>Основними методами навчання є пояснювально-ілюстративний, метод проблемного викладення, дослідницький, метод наочності.</p>

Методи навчання імплементуються в освітній процес відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми з урахуванням Місії та цілей освітньої діяльності та Стратегії розвитку Одеської державної академії будівництва та архітектури.

Формування соціальних навичок (soft skills) здобувачів відбувається через вивчення ними компонентів як загальних, так і фахових; участь у конференціях з доповідями; олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, практичній підготовці, академічній мобільності, культурно-масовій і спортивній діяльності; інших заходах, які зумовлені цілями програми, зокрема подальшою професійною діяльністю випускника програми.

Загальну організацію з питань міжнародного співробітництва та зовнішньоекономічної діяльності покладено на відділ міжнародних зв'язків.

Для здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньо-професійною програмою, забезпечено:

- освітню підтримку в контексті питань, що безпосередньо стосуються організації навчання і викладання, зокрема роботу деканатів, відділів з організації освітнього процесу, інших допоміжних підрозділів академії та їх взаємодії зі здобувачами;
- консультативну та соціальну підтримку у відповідних сферах (консультування з приводу працевлаштування, психологічна підтримка і т. ін.);
- організаційно-інформаційну підтримку у взаємовідносинах здобувачів з Академією з адміністративних питань (отримання інформації, довідок, підтверджень и т.п.);
- інформаційну взаємодію здобувачів вищої освіти з освітніх і позанавчальних питань, у тому числі наявність відповідної інформації у вільному доступі (розклад, консультації, інша інформація на офіційному веб-сайті Академії).

Викладання проводиться у вигляді: лекцій, лекцій-презентацій з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, практичних занять, практичних майстер класів (в т.ч. із залученням художників-практиків, фахівців з інших творчих спеціальностей), практичної підготовки, самостійного навчання на основі сучасної наукової та методичної літератури та консультацій викладачів.

Також організована можливість навчання і викладання з

	використанням технологій дистанційного навчання (у тому числі Google Workspace, Moodle).
Оцінювання	<p>Система оцінювання якості освоєння освітньо-професійної програми включає: поточний та підсумковий (семестровий) контроль, атестацію.</p> <p>Поточний контроль здійснюється на практичних заняттях (усне або письмове опитування, експрес-контроль, виступи здобувачів при обговоренні питань, контрольні роботи, тестовий контроль, презентації тощо).</p> <p>Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену або заліку, захисту курсових проєктів (робіт), захисту звітів з практики.</p> <p>Атестація здобувачів вищої освіти здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи.</p> <p>Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти оцінюють за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС.</p>
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати складні задачі, комплексні проблеми та вирішувати практичні завдання дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері будівництва, на основі застосування основних теорій (методів) з поглибленим рівнем знань фундаментальних та прикладних наук.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК1. Здатність вирішувати фундаментальні проблеми, пов'язані із функціонуванням творчої особистості, різних форм творчої діяльності.</p> <p>ЗК2. Здатність аналізувати факти, явища та процеси з урахуванням сучасних тенденцій розвитку цивілізації, виявляти існуючі технічні протиріччя, застосовувати методи і прийоми технічної творчості для пошуку нових принципів.</p> <p>ЗК3. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК4. Здатність до генерування нових ідей та проєктів, їх реалізація на основі набутих та природних лідерських якостей, інтелекту, професійного досвіду.</p> <p>ЗК5. Здатність до проєктування організаційно-технічних заходів та оптимізація робочих місць.</p> <p>ЗК6. Здатність розробляти проєкти та управляти ними.</p> <p>ЗК7. Здатність акцентовано формулювати думки в усній і письмовій формі на українській і іноземній мові з можливістю працювати у міжнародному контексті в галузі будівництва.</p>

<p>Спеціальні (фахові) компетентності</p>	<p>ФК1. Знання будівельних матеріалів, технологічних процесів та способів організації будівництва.</p> <p>ФК2. Здатність застосовувати інноваційні технології в професійній діяльності.</p> <p>ФК3. Здатність зробити висновок щодо технічного стану будівлі або споруди та її подальшої експлуатаційної придатності або потреби у відновленні цієї придатності.</p> <p>ФК4. Здатність проектувати будівлі та споруди, в тому числі з використанням програмних систем комп'ютерного проектування, на основі ефективного поєднання інноваційних технологій їх виконання, багатоваріантних розрахунків будівельних конструкцій.</p> <p>ФК5. Здатність розуміти і враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні та комерційні міркування, що впливають на реалізацію будівельних рішень.</p> <p>ФК6. Здатність виконувати техніко-економічні обґрунтування архітектурних, конструктивних, організаційно-технологічних рішень проектування та будівництва, модернізації будівель і споруд, розробляти технічну документацію на проекти та їх елементи.</p> <p>ФК7. Здатність досліджувати оптимальні рішення при створенні окремих видів будівельної продукції з урахуванням архітектурно-планувальних і організаційно-технологічних вимог, якості, вартості, термінів виконання і конкурентоспроможності.</p> <p>ФК8. Уміння застосовувати нові ідеї (креативність) та системний підхід для вирішення інженерних задач.</p> <p>ФК9. Здатність організовувати та використовувати ефективні комунікації в процесі управління.</p> <p>ФК10. Здатність до використання комп'ютерних програм, систем та технологій в інженерно-будівельній діяльності.</p> <p>ФК11. Здатність досліджувати господарську діяльність у сфері будівництва та цивільної інженерії.</p>
<p>7 - Програмні результати навчання (ПРН)</p>	
<p>Програмні результати навчання (ПРН)</p>	<p>ПРН1. Уміння оцінити загальну ефективність функціонування будівельного підприємства.</p> <p>ПРН2. Уміння користуватися державними та іноземними нормативно-правовими актами у професійній діяльності.</p> <p>ПРН3. Знаходити необхідну інформацію, використовуючи науково-технічну літературу, бази даних та інші джерела, аналізувати і оцінювати її.</p> <p>ПРН4. Вільно спілкуватися державною та іноземною</p>

	<p>мовами усно і письмово для обговорення професійних проблем і результатів діяльності.</p> <p>ПРН5. Уміння проектувати інженерні мережі; розв'язувати питання оцінки та обладнання для забезпечення їх експлуатаційної придатності, з використанням інноваційних технологій будівництва та експлуатації цих систем.</p> <p>ПРН6. Уміння проводити обстеження технічного стану будівель, споруд та інженерних комунікацій; оцінювати їх подальшу експлуатаційну придатність та необхідність розробки проєкту відновлення цієї придатності.</p> <p>ПРН7. Проектувати конструкції будівель і споруд із сучасних матеріалів з метою забезпечення їх надійності та довговічності.</p> <p>ПРН8. Виконувати техніко-економічні обґрунтування конструктивних, технологічних, організаційних рішень будівництва або реконструкції будівель і споруд, розробляти технічну документацію для проєктів та їх елементів.</p> <p>ПРН9. Виконувати прикладні дослідження у сфері будівництва та цивільної інженерії, обирати ефективні методики досліджень, аргументувати висновки, презентувати результати досліджень.</p> <p>ПРН10. Застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи для вирішення задач управління будівельними проєктами.</p> <p>ПРН11. Проектувати ефективні системи управління організаціями.</p> <p>ПРН12. Обґрунтовувати та управляти проєктами, генерувати підприємницькі ідеї.</p> <p>ПРН13. Планувати діяльність організації в стратегічному й тактичному розрізах.</p> <p>ПРН14. Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач.</p> <p>ПРН15. Досліджувати ефективні методи управління комплексними будівельними проєктами.</p>
8 - Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Науково-педагогічні працівники, залучені до реалізації освітньо-професійної програми, працюють за основним місцем роботи в Академії, мають вчене звання та/або

	<p>науковий ступінь, відповідають вимогам ліцензійних та акредитаційних умов провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти (Постанова Кабінету міністрів України «Про забезпечення ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» від 30 грудня 2015 р. №1187, зі змінами та доповненнями). З метою підтримання компетентності на належному рівні, усі науково-педагогічні працівники проходять підвищення кваліфікації/стажування.</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Матеріально-технічне забезпечення Одеської державної академії будівництва та архітектури відповідає Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти і є достатнім для забезпечення якості освітнього процесу за освітньо-професійною програмою, що включає: майстерні, кабінети, комп'ютерні та спеціалізовані аудиторії, бібліотеку, читальні зали, спортивні зали, актову залу, спортивний майданчик, базу відпочинку, їдальні, найпростіші укриття.</p>
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p>Використання електронних ресурсів: електронного каталогу, електронної бібліотеки, ресурсів Internet, Open Access, веб-сайту Академії, бібліографічних ресурсів, репозиторію Академії (OSACEAeR http://mx.ogasa.org.ua/), Google Workspace та авторських навчально-методичних розробок науково-педагогічних працівників. Наявна ліцензійна версія бази даних нормативної літератури БудІнфо.</p>
9 - Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	<p>Здійснюється на підставі двосторонніх договорів між Академією та закладами вищої освіти України та існуючих національних програм. Передбачається перезарахування частини кредитів ЄКТС відповідної освітньої програми, отриманих в інших закладах вищої освіти України.</p>
Міжнародна кредитна мобільність	<p>Міжнародна академічна мобільність реалізується на підставі міжнародних договорів про співробітництво, міжнародних програм і проектів, договорів про співробітництво з іноземними закладами вищої освіти. Основна міжнародна кредитна мобільність здійснюється згідно програм ERASMUS+ та MEVLANA.</p>

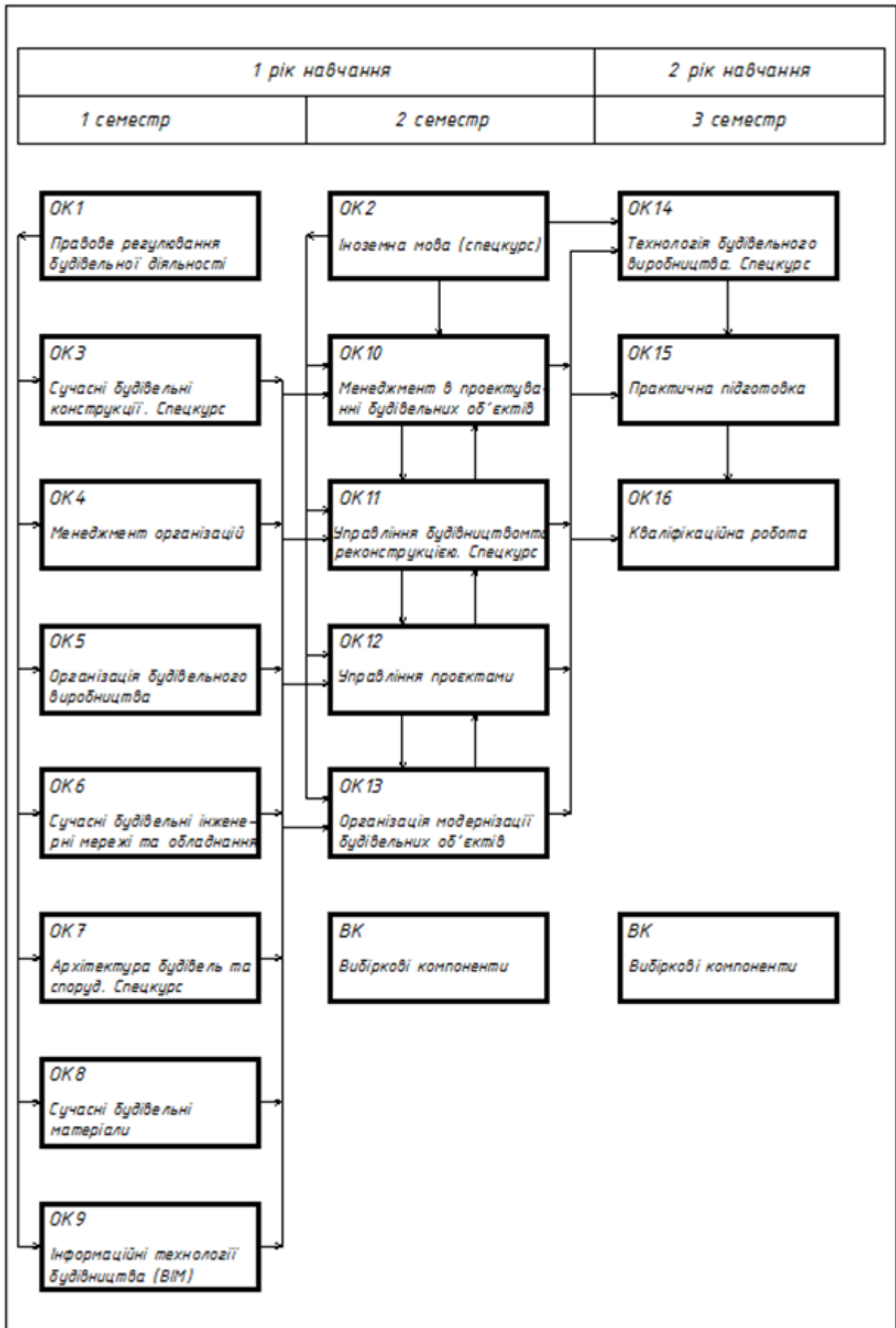
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Навчання іноземних здобувачів за освітньо-професійною програмою Менеджмент будівельних проєктів здійснюється на підставі Наказу МОН від 18.07.2019 № 944-л та згідно з Правилами прийому до Одеської державної академії будівництва та архітектури та відповідними Положеннями Центру підготовки спеціалістів із зарубіжних країн. Мова навчання - українська.
--	---

2. Перелік освітніх компонентів освітньо-професійної програми Менеджмент будівельних проєктів та їх логічна послідовність

2.1 Перелік освітніх компонентів

Код н/д	Компоненти освітньо-професійної програми (навчальні дисципліни, курсові проєкти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів ЄКТС	Форма підсум кового контролю
ОБОВ'ЯЗКОВІ КОМПОНЕНТИ			
Загальні компоненти			
OK1	Правове регулювання будівельної діяльності	3,0	залік
OK2	Іноземна мова (спецкурс)	3,0	залік
Спеціальні (фахові) компоненти			
OK3	Сучасні будівельні конструкції. Спецкурс	4,0	екзамен
OK4	Менеджмент організацій	4,0	екзамен
OK5	Організація будівельного виробництва	4,0	екзамен
OK6	Сучасні будівельні інженерні мережі та обладнання	3,0	залік
OK7	Архітектура будівель та споруд. Спецкурс	3,0	залік
OK8	Сучасні будівельні матеріали	3,0	залік
OK9	Інформаційні технології будівництва (BIM)	3,0	залік
OK10	Менеджмент в проєктуванні будівельних об'єктів	3,0	залік
OK11	Управління будівництвом та реконструкцією. Спецкурс	3,0	екзамен
OK12	Управління проєктами	3,0	залік
OK13	Організація модернізації будівельних об'єктів	3,0	залік
OK14	Технологія будівельного виробництва. Спецкурс	4,0	екзамен
OK15	Професійна практика	6,0	залік
OK16	Кваліфікаційна робота	12,0	публічний захист
Загальний обсяг обов'язкових компонентів		64,0	
ВИБІРКОВІ КОМПОНЕНТИ			
Загальні компоненти			
BK1-BK2	Дисципліни за вибором	6,0	залік
Спеціальні (фахові) компоненти			
BK3-BK7	Дисципліни за вибором	20,0	залік
Загальний обсяг вибірових компонентів		26,0	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОПП		90,0	

2.2 Структурно-логічна схема освітньо-професійної програми Менеджмент будівельних проєктів

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньо-професійної програми Менеджмент будівельних проєктів спеціальності 192 Будівництво та цивільна інженерія проводиться у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи перед атестаційною екзаменаційною комісією за вибраною та затвердженою тематикою та завершується наданням документа встановленого зразка про присудження йому ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації: магістр з будівництва та цивільної інженерії за освітньо-професійною програмою Менеджмент будівельних проєктів.

Кваліфікаційна робота виконується здобувачем самостійно під керівництвом викладача, і має бути пов'язана з вирішенням конкретних прикладних завдань на базі теоретичних знань і практичного досвіду, отриманих студентом впродовж усього терміну навчання. Здобувач обирає одну з тем, які пропонує кафедра за актуальною тематикою.

Кваліфікаційна робота виконується з дотриманням принципів Кодексу про академічну доброчесність в Одеській державній академії будівництва та архітектури.

Кваліфікаційна робота має бути розміщена на веб-сайті Академії або випускової кафедри, або у репозитарії Одеської державної академії будівництва та архітектури.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-професійної програми Менеджмент будівельних проєктів

	OK1	OK2	OK3	OK4	OK5	OK6	OK7	OK8	OK9	OK10	OK11	OK12	OK13	OK14	OK15	OK16
ІК	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ЗК1			+	+		+	+	+	+		+	+		+		
ЗК2	+		+		+	+	+	+	+						+	+
ЗК3		+		+								+	+		+	+
ЗК4	+				+		+		+	+					+	+
ЗК5					+				+	+	+		+	+		+
ЗК6				+						+		+	+			+
ЗК7	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ФК1		+	+	+	+			+		+	+			+	+	+
ФК2	+	+	+		+	+	+	+			+		+	+		+
ФК3	+		+			+	+	+					+		+	+
ФК4			+			+	+	+	+	+	+		+	+	+	+
ФК5	+	+		+	+					+	+	+	+		+	+
ФК6	+	+			+		+		+	+	+		+	+	+	+
ФК7			+			+	+	+		+	+	+	+	+	+	+
ФК8		+		+					+			+				+
ФК9		+		+	+					+	+	+			+	+
ФК10			+						+	+	+			+	+	
ФК11	+			+	+					+		+				

**5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (РН)
відповідними компонентами освітньо-професійної програми
Менеджмент будівельних проєктів**

	ОК1	ОК2	ОК3	ОК4	ОК5	ОК6	ОК7	ОК8	ОК9	ОК10	ОК11	ОК12	ОК13	ОК14	ОК15	ОК16
ПРН 1				+	+					+	+	+			+	+
ПРН 2	+	+										+	+			
ПРН 3	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ПРН 4		+			+					+	+	+	+	+		
ПРН 5						+							+	+		
ПРН 6			+			+	+	+	+				+			
ПРН 7			+				+	+	+							
ПРН 8					+		+			+	+	+	+	+	+	+
ПРН 9		+			+				+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 10							+		+	+	+	+	+		+	+
ПРН 11				+	+					+	+	+			+	+
ПРН 12					+					+		+			+	+
ПРН 13				+	+					+	+	+	+	+	+	+
ПРН 14				+							+	+				
ПРН 15					+					+	+	+	+	+		

**Перелік нормативних документів,
на яких базується освітньо-професійна програма
Менеджмент будівельних проєктів**

1. Закон України Про вищу освіту № 1556-VII від 01.07.2014 р.
URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
2. Закон України Про освіту № 2145-УШ від 05.09.2017 р.
URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
3. Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 р. № 365)
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF#Text>
4. Національний класифікатор України: Класифікація видів економічної діяльності ДК 009: 2010 (із змінами, внесеними від 24.02.2020 р.)
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text>
5. Національна рамка кваліфікацій.
URL: <https://nqa.gov.ua/national-qualification-frame/>
6. Національний класифікатор ДК 003:2010 Класифікатор професій (із змінами, внесеними від 16.01.2024 р.).
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text>